I чужому научайтесь,
I свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 81-83 Grand St.
Jersey City, N.J. 07303
434-0237
434-0807
УНСоюз: 435-8740
— Тел. з Ню Йорку: —
BArcly 7-4125
УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXII. Ч. 64. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 6-го КВІТНЯ 1965 10 ЦЕНТІВ — 10 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, APRIL 6, 1965 No. 64. VOL. LXXII.

ОСТАННІ ВІСТІ

Понеділок, 5-го квітня 1965 р.

В АМЕРИЦІ

КОНҐРЕС В ЦЬОМУ ТИЖНІ ПРАЦЮЄ НАД ДВОМА ВАЖНИМИ ПРОГРАМАМИ: над шпитальною й медичною допомогою для старших осіб та над допомогою шкільництву. Рідко коли в цьому тижні Конґрес нараджується над такими важливими для уряду й для цілої країни законопроєктами. Справа допомоги шкільництву в сумі $1.3 більйона приходить в середу на наради повного Сенату, може бути ухвалена до кінця цього тижня. Також в середу 7-го квітня Палата Репрезентантів почне дебати над законопроєктом про медичну й шпитальну опіку в рямах соціяльного забезпечення.

ПРЕЗИДЕНТ ДЖАНСОН ХОЛОДНО ВІДНІССЯ ДО ПРОПОЗИЦІЇ ПРЕМ'ЄРА ПІРСОНА В СПРАВІ В'ЄТНАМУ. Канадійський прем'єр Лестер Б. Пірсон пропонував, щоб ЗДА припинили свої летунські атаки на Північний В'єтнам, бо тоді, можливо, легше можна б було почати переговори в справі перемир'я у В'єтнамі. На думку канадійського прем'єра війна у В'єтнамі турбує всі держави, тому він висловив свою думку в цій справі в промові у Філядельфії, а пізніше її повторив в особистій зустрічі із Президентом 3-го квітня у кемпі Дейвід, Мериленд, де Президент перебував під час кінця тижня.

ПРЕЗИДЕНТ НАЙМЕНУВАВ 4-ГО КВІТНЯ 12-ЧЛЕННИЙ КОМІТЕТ В СПРАВІ ПОШИРЕННЯ ТОРГІВЛІ З КОМУНІСТАМИ. Цей Комітет має вивчати можливості поширення торгівлі з комуністичними европейськими державами, в тому із СССР. Комітет складається з промисловців, виховників, фахівців від закордонної політики та представників робітничих організацій. На чолі Комітету стоїть голова Компанії Комминс Ірвін Міллер із Колюмбусу, Індіяна. Представники зорганізованого робітництва вже давніше були проти торгівлі з комуністами, де існує невільнича система праці.

ЗДА ВИСТРЕЛИЛИ 3-ГО КВІТНЯ ПЕРШИЙ АТОМОВИЙ РЕАКТОР В ОРБІТУ ДОВКОЛА ЗЕМЛІ. Сталося це з летунської бази Ванденберґа в Каліфорнії за допомогою ракети Атлас-Аджіна. Цей реактор кружляє довкола Землі понад бігуни, що 112 мінут на висоті 800 миль. В цім реакторі є для випрабування маленький йоновий мотор. Ця маленька атомова електрівня має продукувати електричну енергію в космосі, щоб не треба було батерій, які магазинують електрику з соняшнього огрівання. Ракета називається „СНЕП", що є скороченням англійських слів: система нуклеарної допоміжньої електрики.

В НЮ ЙОРКУ В КОЛІСЕЇ ВІДКРИТО ВИСТАВКУ яка триватиме до 11-го квітня, і на якій виставляють більше як 450 моделів авт, в дійсності є тут авта всіх продуцентів авт в цілому світі. В першому дні виставки до 5-ої години пополудні число відвідувачів винесло понад 50.000. Сподіваються, що виставку відвідають 500.000. Американці цікавляться закордонними моделями. Сподіваються, що цього року продадуть в цій країні 510.000 закордонних авт, що буде новим рекордом.

У СВІТІ

СХІДНЬО-НІМЕЦЬКІ ВЛАСТІ ШИКАНУЮТЬ подорожніх, що їдуть автами чи поїздом з заходу до Західнього Берліну. Вони мусять переїздити через східньо-німецьку територію. Німецькі комуністи мстяться таким способом за скликання до Західнього Берліну сесії західньо-німецького парляменту (Бундестаґу) на 7 квітня ц. р. для підкреслення зв'язку того міста з Німецькою Федеративною Республікою. Люди, які їдуть автом до Західнього Берліну, мусять чекати по 7 годин, заки східньо-німецькі сторожі перепустять їх. В поворотній дорозі з Любеку, куди до хворої матері їздив посадник Західнього Берліну Віллі Брандт, комуністи також зупинили його і не хотіли перепустити. Він вернувся до Гамбурґа і відтіль дістався літаком до Західнього Берліну.

СОВЄТСЬКИЙ ПРЕМ'ЄР АЛЕКСЄЙ КОСИҐІН НЕ КВАПИТЬСЯ З ВІДВІДИНАМИ до Вашинґтону ні Лондону, дармащо президент Джансон і британський прем'єр Гаролд Вільсон заявили в минулому тижні, що вони „дуже радо" бачили б Косиґіна. Західні газети твердять, що з уваги на ситуацію у В'єтнамі він не хоче наразити на закиди збоку комуно-китайської пропаґанди, що він, відвідуючи столиці „імперіялістичних" держав — іде з ними на угоду коштом В'єтнаму.

ПРЕЗИДЕНТ ПАКІСТАНУ АЮБ ХАН ПЕРЕБУВАЄ ТЕПЕР з відвидинами в Москві. Перед від'їздом з Карачі він мав довгу розмову з комуно-китайським прем'єром Чу Енлаєм, який зупинився там у поворотній дорозі з Альжиру й Єгипту до Китаю. Пакістан, який має військово-політичний союз з ЗДА, від двох років наблизився до комуністичних держав і підкреслює свій „невтралізм". З кінцем квітня ц. р. він має прилетіти до Вашинґтону.

У ТОКІЮ ПІДПИСАНО ДОГОВІР З ПІВДЕННОЮ КОРЕЄЮ, в якому узгіднено справи риболовлі, 500-мільйонового долярового відшкодування збоку Японії Південній Кореї за японську окупацію в Кореї, та права 350.000 корейців, мешканців Японії. В травні південно-корейський президент Чунґ Гі Парк відвідає Токіо задля підписання договору приязни. Так закінчився близько 50-літній період ворогування між тими двома країнами.

ОБ'ЄДНАНА АРАБСЬКА РЕСПУБЛІКА (ЄГИПЕТ) НЕ ВИЗНАЄ СХІДНЬОЇ НІМЕЧЧИНИ, хоч Західня Німеччина визнає Ізраїль і нав'яже з ним дипломатичні взаємини. Однак Єгипет зірве дипломатичні взаємини з Західньою Німеччиною, зберігши з нею консулярні зв'язки. Єгипетський президент Насcер, який погрожував зірванням всіх зв'язків з Західньою Німеччиною та визнанням комуністичної Східньої Німеччини зрозумів, що загнався задалеко, не має в цьому підтримки збоку всіх арабських країн і пошкодив би цим Єгиптові та собі.

ЗДА ЗГОЛОСИЛИ СОВЄТАМ НОТУ ПРОТЕСТУ проти перешкоджування американській мореплавбі на міжнародних водах. Совєтські кораблі дуже часто приймають зумисне курс, який погрожує зударом з американськими кораблями. Американська нота перестерігає, що такі злобні акти можуть довести до нещастя, за яке відповідальність нестиме Москва.

ТУРЕЧЧИНА ВІДКИНУЛА СУҐЕСТІЇ мирового посередника ОН в справі Кіпру, закинувши йому, що він переступив свої компетенції та пішов по лінії вимог кіпрсько-грецького президента Макаріоса. Той посередник, Ґальо Пляза Ляссо запропонував ведення безпосередніх нарад між кіпрськими турками і греками на базі заґарантування тамошнім туркам „рівних прав" з греками. Турки твердять, що в практиці „рівні права", з уваги на чисельну перевагу греків на Кіпрі рівнятимуться знову грецькому диктатові. Ген. секретар ОН У Тант виступив в обороні названого дипломата, ствердивши, що він діяв згідно з отриманим від Генеральної Асамблеї ОН мандатом.

УКРАЇНСЬКА ГРОМАДА У ФІЛЯДЕЛЬФІЇ ВШАНУВАЛА КАРДИНАЛА СЛІПОГО ВЕЛИЧАВОЮ АКАДЕМІЄЮ ПІД ПРОТЕКТОРАТОМ МИТРОПОЛИТА СЕНИШИНА

Митрополит і сьогоднішній Верховний Архиепископ та Кардинал Йосиф Сліпий разом з Митрополитом українців у ЗДА Амврозієм Сенишином під час зустрічі після звільнення з совєтського ув'язнення і прибуття до Риму Митрополита-Ісповідника в 1963 році.

Філядельфія. — Українська Громада цього „Міста Братньої Любови" вшанувала Верховного Архиепископа Української Католицької Церкви і Кардинала Йосифа Сліпого величавою академією, що відбулася тут під протекторатом Митрополита Української Католицької Церкви в ЗДА Амврозія Сенишина минулої суботи, 3-го квітня в залі дівочої середньої школи при вулицях Брод і Олней. Академію вшанували місцевий Відділ Українського Конґресового Комітету та Комітет Акції за Український Католицький Патріярхат та Українські Організації міста Філядельфії. Уже на деякий час перед заповідженим на год. 8-му ввечорі початком Академії святочна публіка виповнила велику на 1,500 місць залю. В першому ряді зайняв місце Митрополит Амврозій Сенишин, а біля нього о. монсіньйор Польовий, канцлер Митрополії, о. Лостин, о. дек. Харина, о. Заяць, о. Лебедович, о. Головінський, о. Старух, о. Трешневський, о. Кобрин та інші священники. Приявні були також Сестри, а з ними Мати Евфрозина — провінційна протоігуменя, мати Константина — настоятелька Сиротинця у Філядельфії та ін. Дальші місця у перших рядах зайняли численні провідні місцеві діячі із д-ром Богданом Гнатюком — головою місцевого Відділу УККА, члени Головного Уряду „Провидіння" та велика Громада. Між приявними багато молоді. Академію відкрив коротким словом інж. Б. Лучаковський — голова місцевого Комітету Акції за Український Католицький Патріярхат. Зворушливе святочне слово про Верховного Архиепископа і Кардинала та його життєвий шлях виголосив о. крилошанин Роман Лободич. „В Римі з нагоди поставлення Верховного Архиепископа кардиналом Вселенської Церкви — говорив промовець — відбулися великі торжества, получені з врученням кардинальських відзнак Святішим Отцем Папою Павлом УІ. У тих торжествах взяли участь у заступстві ціла наша по світу розсіяна Україна. Та не всі могли бути в Римі і тому ми, вірні філядельфійської Архиєпархії, зібралися на цей концерт, щоби ним нашого Великого Мученика за віру прославити й йому належну честь з нагоди високого відзначення віддати..." На закінчення своєї промови о. крил. Р. Лободич, звертаючись до Митрополита Сенишина, говорив: „Ваша Ексцеленціє, Високопреосвященіший Владико! На Ваші руки складаємо найкращі побажання для Еміненції Кардинала Йосифа. Нехай Господь, Датель всіх благ, наділить Його щедро своїми святими ласками і здоров'ям, щоб міг ще довго працювати для добра Св. Католицької Церкви і Українського Народу!" Промову о. крилошанина Лободича попередило ще відспівання Гнатишина: „Богородице Діво" у виконанні оперової співачки меццо-сопран Галини Андреадіс. У дальшій програмі ця ж співачка виконала Степового „Думку", Стеценка „Дивлюся на зорі" до слів Лесі Українки, та Гайворонського „Думу". Співачці акомпаніював на фортепіяні проф. Богдан Перфецький. Піяністка Дарія Каранович-Гординська виконала Барвінського „Хорал" і Косенка „Поему". Дир. Йосип Гірняк продеклямував з „Мойсея" Івана Франка „Пролог" та главу 10. На закінчення мішаний хор „Кобзар" під диригентурою д-ра Антона Рудницького виконав Бортнянського - Рудницького „Воспойте Господеві" та Січинського-Рудницького „Лічу в неволі" з теноровим сольом Омеляна Татунчака. Хорові акомпаніювала на фортепіяні п. Роксоляна Гарасимович. На закінчення цієї великої врочистости хор і публіка відспівали молитву „Боже, послухай благання".

Д-р Ілля Мула, адвокат в Шикаґо, пожертвував $1,000.00 на Фонд Кардинала Йосифа Сліпого

Шикаґо. — Д-р Ілля Мула, місцевий адвокат - громадянин, переслав через „Свободу" чек на $1 000, призначений на Фонд Кардинала Йосифа Сліпого. В своєму листі до Редакції д-р Ілля Мула схвалює публікацію в „Свободі" вісток і репортажів з Риму та коментарі в справах Патріярхату і т. зв. культурного обміну, висловлюючи при цьому бажання: „Дав би Бог, щоб вони започаткували замирення в нашій громаді в тих важливих справах". Рівночасно з цим д-р Мула переслав для публікації статтю: „Я буду таким кардиналом, яким Ви будете народом" (Стаття ця надрукована на 2-ій сторінці в цьому числі „Свободи"), пишучи в листі: „Щоб моя стаття - заклик не була лише порожнім звуком, складаю за Вашим посередництвом одну тисячу долярів на Фонд Кардинала Йосифа Сліпого..." Княжий дар д-р Іллі Мули є, мабуть, найбільшою одноособовою пожертвою, яку досі складено на цю шляхетну ціль. Жертводавець, д-р Ілля Мула, цим своїм ділом більше ніж потверджує висловлені в його статті думки і заклики. „Свобода" з приємністю ресстр.руватиме на своїх сторінках усіх, що схочуть піти за прикладом д-ра Мули.

МИТРОПОЛИТ УПЦ В ЗДА ПОБЛАГОСЛОВИВ ПЛОЩУ ПІД БУДОВУ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ КАТЕДРИ У ФІЛЯДЕЛЬФІЇ

Митрополит УПЦ в ЗДА Іоан Теодорови

Філядельфія. — В неділю, 4-го жовтня, тут відбулися великі врочистості благословення площі під будову нової української православної катедри св. Володимира Великого, яка почнеться вже в половині цього року та має бути закінчена в січні наступного року коштом приблизно пів мільйона долярів. Чину благословення площі довершив Митрополит Української Православної Церкви в ЗДА Іоан Теодорович у співслуженні численного духовенства та в приявності майже тисячної маси народу. Урочистість започатковано зібранням при 67-ій та Північній 5-ій вулиці й опісля процесією на площу при 6740-42 Норт 5-ій вулиці. Процесію вів Митрополит Іоан разом із священиками, Церковним Комітетом та репрезентантами численних організацій. Благословення площі довершив Первоієрарх УПЦ в ЗДА, при чому йому служили: о. прот. Степан Біляк, о. прот. Іван Савчук, о. митроф. прот. О. Мицик з Честеру, Па., о. прот. Микола Литваковський з Мінвіл, Н. Дж., о прот. Андрій Дворaківський з Нортгемптон, Па., о. прот. Андрій Царик з Філядельфії, о. прот. Віталій Коваленко з Ковтсвіл, Па., о. Нестор Столярчук з Вілмінґтон, о. Михайло Запаринюк з Трентону та о. Василь Серафимович з Філядельфії. Коротке слово - привітання виголосив Митрополит Іоан, а святочне слово сказав о. прот. Степан Біляк. Промовляли ще Йосип Підгурський, голова Будівельного Комітету, та Чарлз Дей, що репрезентував посадника Філядельфії. Після врочистостей благословення площі відбувся обід з участю понад 400 осіб, переважно репрезентантів багатьох церковних і громадських організацій. Почесним гостем на обіді був Митрополит Іоан з духовенством. Український Народний Союз репрезентували на цій урочистості гол. предсідник Йосип Лисогір, що виголосив слово - привітання, гол. секретар д-р Ярослав Падох, головний радний Іван Одежинський і обласний організатор Степан Гавриш. Українську Громаду Філядельфії репрезентував голова місцевого Відділу УККА д-р Богдан Гнатюк. Під час обіду промовляли: Митрополит Іоан, комішенер Дей, о прот. Савчук та — як уже згадано — п. Й. Лисогір. Голова Будівельного Комітету Підгурський представив членів Комітету. Обід започатковано молитвою, яку провів Митрополит Іоан, а кінцеву молитву провів о. прот. Біляк. Поблагословлена площа під новий храм має 150 стіп ширини і 175 стіп довжини. При ній є також велика площа — 125 стіп ширини і 160 стіп довжини — для постою автомобілів. Кошти на будову частинно вже зібрано і далі збирається із добровільних пожертв вірних та громадянства.

Чотири конґресмени Міннесоти підтримують резолюцію Дульського

Міннеаполіс (дя). — Згідно із закликом Централі УККА та „Свободи", щоб широке громадянство підтримало резолюції Дульського в справах Шевченківського відділу в Конґресовій бібліотеці та поштових марок, присвячених поневоленим націям — в Міннесоті також пороблено відповідні заходи в цій справі. Розмови та листи на цю тему вже дали свої корисні висліди. Цими днями на руки д-ра Михайла Данилюка, який повів приватну акцію в цій справі надійшли листи від чотирьох конґресменів Міннесоти: Альберта Кюї, Кларка Мек Ґреґора, Аккера Нелсена та Доналда Фрейзера, які висловили своє прихильне ставлення до резолюцій Дульського. Зокрема конґресмени Кюї та Нелсен обіцяють підтримати ці резолюцію в Конґресі, а конґресмен Мек Ґреґор відмітив, що він глибоко заінтересований реалізацією резолюцій.

„Тризуб" переміг у грі за Чашу ЗДА, УСК здобув нерішену

Футболісти „Тризуба" здобули минулої неділі, 4-го квітня, у Філядельфії цінну, хоч і скромну перемогу 2:1 над сильною дружиною репрезентантів стейту Ню Джерзі італійською „Ромою" у черговій рунді змагань за Чашу ЗДА. Перші ворота стрілили італійці вже у першій півгрі, а вирівняння впало на 80-ій хвилині із стрілу Ферейри. В часі догривки 2 х 15 хвилин для вирішення зустрічі Яковина здобув переможні ворота для „Тризуба". На п'ять хвилин перед кінцем догривки, при стані 2:1 для „Тризуба" заатакував змагун „Роми" суддю Крафта і тоді суддя відсвистав кінець змагань, порозумівшись перед тим з присутнім на зустрічі референтом гор за Чашу ЗДА Шурерсом.

УСК Ню Йорк відбув минулої неділі також змагання з циклу гор за Чашу ЗДА, які теж вимагали догривки 2 х 15 хвилин. Але УСК і його суперник „Джуліяна" не стрілили ніодних воріт навіть у догривці, так що зустріч закінчилася безворітним вислідом 0 : 0. У вирівняній та обережній грі обидвох сторін було мало нагод на ворота. УСК мав деяку перевагу у першій половині догривки. Для вирішення переможця УСК і „Джуліяна" зустрінуться вже в наступну неділю у повторених змаганнях.

„Чорноморська Січ" втратила дві точки у мистецьких змаганнях футбольної Ліги Східньої Конференції, які відбулися минулої неділі на грищі в Нюарку. Січовиків перемогли футболісти „Гунґарії" вислідом 0 : 1, здобувши одинокі ворота на 76-ій хвилині гри. При вирівняній грі „Ч. Січ" мала чимало стрілових нагод, яких не зумів використати її слабий напад.

Інші висліди гор Східньої Конференції: „Метрос" — „БВ Ґотче" 1 : 0; „Гота — Грецько . Ам. СК 4 :0; „Мінерва Пф". — „НИ Інтер" 2 : 1.

УКРАЇНЦІ У ВІЛЬНОМУ СВІТІ

УКРАЇНСЬКА МОЛОДЬ ДІТРОЙТУ ВШАНОВУЄ ПАМ'ЯТЬ ШЕВЧЕНКА

Дітройт. — В неділю 11 квітня ц. р. відбудеться тут в авдиторії Чедзі Гай Скул Концерт Молоді Дітройту присвячений пам'яті Тараса Шевченка. Участь у програмі беруть молодечі організації Ліґа Української Православної Молоді, Пласт, СУМА, Українські Студентські Організації, Представники студентства чужих народів, Школа Релігії і Українознавства при Катедрі св. Покрови й Школа Українознавства Т-ва „Рідна Школа" в Дітройті-Схід.

Мистецькою програмою завідують: Китастий Петро, Цюра Євген, Кавка Микола, Лісківська Олена й Березовська Святослава.

МОЛОДЬ ВІННІПЕҐУ ЦІКАВИТЬСЯ ІСТОРІЄЮ УКРАЇСЬКОГО ПОСЕЛЕННЯ В КАНАДІ

Вінніпеґ. — Відділ Українського католицького юнацтва при парафії св. Андрея влаштував тут 7 березня сходини членів, на яких д-р М. Марунчак розказав історію Шашкевичівської дільниці Вінніпеґу.

Доповідач, зокрема, вказав на ті місця в дільниці, де знаходимо українських поселенців в ранній історії їхнього перебування в Канаді. Він говорив теж про потребу досліджувати історію демевронів, що прибули до Манітоби в 1817 році. Серед них стрічаємо багато слов'янських прізвищ: деякі з них українського походження. Молодь живо цікавилася заторкненими проблемами та засипувала доповідача різними питаннями з минулого українців в Канаді.

ПРОФ. Б. БОЦЮРКІВ ОДЕРЖАВ СТИПЕНДІЮ КАНАДІЙСЬКОЇ РАДИ

Едмонтонський науковець Богдан Ростислав Боцюрків, професор політичних наук Албертського університету, одержав від Канадійської Ради (Кенада Кавнсил) стипендію (5.500 дол.), яка уможливить йому поїздку з родиною до Европи на один рік. Проф. Боцюрків працює над новим твором „Ленінізм і релігія".

Канадійська Рада дала стипендії 34 професорам і працівникам університетів, в тому трьом професорам Албертського університету. Проф. Боцюрків сподівається виїхати в серпні до Англії. Він буде працювати в Лондоні і Кембриджі, а також в Амстердамі і Римі.

СПІЛКА ОБРАЗОТВОРЧИХ МИСТЦІВ В АЛБЕРТІ ПРИПИНИЛА ІСНУВАННЯ

Едмонтон. — Правління Спілки Українських Образотворчих Мистців в Алберті, що мала свій осідок в Едмонтоні, подало до преси повідомлення, підписане проф. Ю. Буцманюком та І. Кейваном, що спілка з огляду на довгу недіяльність, перестала існувати і її треба уважати зліквідованою. Майно СУОМА в сумі сімдесяти дев'яти долярів передано голові Літературно-мистецького клюбу в Едмонтоні проф. Ярові Славутичеві на видання другої частини альманаху „Північне сяйво".

УКРАЇНЦІ ВЛАСНИКАМИ КОПАЛЬНІ АЗБЕСТУ В КАНАДІ

Торонто. — Тижневик „Вільне Слово" з 3 квітня ц. року, подав таку новинку: В 1963 р. заінкорпоровано в уряді провінції Квебеку фірму — копальню азбесту, в якій головними уділовцями є українці, переважно ветерани з Оттави. Президентом копальні є Йосиф Чоревський, заступником Микола Токарик, секретарем-скарбником Василь Керелюк, а директорами — Іван Токарик та Осип Когут. Уряд затвердив уділовий капітал на 5 мільйонів долярів, вартости по 1 долярові за уділ. З того понад півтора мільйона уділів уже продано.

Фірма закупила великі частини землі в провінції Квебек, де находяться копальні цього цінного мінералу — азбесту.

Як відомо в Квебеку більше цього мінералу, як у цілому світі і провінція Квебек якраз доставляє цей мінерал для цілого світу і має певний монополь на нього.

НА НАШІЙ, НЕ СВОЇЙ ЗЕМЛІ

(Що пишуть комуністичні газети в Україні)

ПОСМЕРТНА КНИЖКА МАКСИМА РІЛЬСЬКОГО

„Іскри вогню великого" — посмертна збірка поезій Максима Рильського, що виходить незабаром у Києві. Її упорядники Степан Крижанівський та Григорій Донець зібрали поетичні твори М. Рильського, що досі не були надруковані, або не входили до збірок.

Книжку відкриває вірш „Весна", написана дванадцятирічним поетом. Останній вірш з літа 1964 року присвячений Андрієві Малишкові.

Деякі поезії передали упорядникам рідні, знайомі та друзі видатного поета. (З „Літературної України" за 9 березня 1965 року).

НЕ МОЖУТЬ ДОСЯГНУТИ ТЕ, ЩО МАЮТЬ ШВЕДИ І АМЕРИКАНЦІ

„Могутню ріку чавуну, яку народжують долини Криворіжжя, заливає море шлаку, — пише 21 березня ц. р. в „Рабочій Газеті" інженер В. Кузьменко. — Судіть самі: минулого року на кубометр металу виходило два кубометри шлаку. ... В ЗДА, наприклад, на тонну чавуну припадає 400 кілограмів шлаку, а в Швеції — 182 кілограми. Звичайно, досягнути те, що мають шведи, ми покищо не спроможні...

...Коли американці перевели всі доменні печі на високогатункові залізорудні концентрати із залізом до 70%, то ми й досі в значній мірі задовольняємося тими сирівцями, що їх приготувала сама природа" ..

ДЕ ПРИДБАТИ ЧОБОТИ ТА ПЛАЩІ?

У Біляївці та Маяках на Одещині багато робітників працюють на поливних роботах.

Але, — пише кореспондент „Радянської України" 20 березня — „поливальникам ніде придбати таких конче потрібних „дрібниць", як гумові чоботи, плащі, ліхтарі для нічного зрошування, мастило проти комарів."

„РОЗДЯГНЕНІ" ТРАКТОРИ

Кореспондент „Радянської України" пише 20 березня ц. року:

У радгоспі „батьківщина" на Одещині вже два роки тому подали запотребування на запасні частини для канавокопачів. І що ж? Ні слуху, ні духу...

Два трактори відіслали на спеціяльний ремонт за тридев'ять земель. І чекає радгосп на них уже другий рік. Подейкують, що ці трактори там зовсім „роздягли".

НЕДРІМАННЕ ОКО

„... В установах і на підприємствах району закінчується трудовий день. А в комітеті партдерж контролі (партійно-державна контроля — філіяльна організація КГБ — ред.) він у повному розпалі. Саме в цій порі найбільше відвідувачів у голови і його позаштатних інспекторів. У кабінет заходять щораз нові люди, безугаву дзвонить телефон..." („Рабочая Газета" з 26 березня).

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by Ukrainian National Association, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N. J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY, N.J. 07303

Раса, закон і дійсність

Не тільки люди з-поза Америки, але й більшість самих американців не здають собі справи з глибини расової проблеми, дивлячись на неї односторонньо. Без уваги на швидкий поступ у вирівнюванні розбіжностей між усіма стейтами ЗДА, між шістьма південними та всіма північними стейтами існує все ще така пропасть, якої просто не всилі збагнути ті, що не знають Півдня.

Звертає на це увагу білий баптистський духовник д-р Клейтон Сулліван, уродженець Міссіссіпі, на сторінках „Сатардей Івнінг Посту" з 10 квітня ц. р. Вернувшися після восьми років теологічних студій на півночі Америки до малого містечка в Міссіссіпі, він зрозумів ту прірву, що становить найбільшу перешкоду в процесі расової інтеґрації: це різниця в психологічному підході до питання расового зрівняння, сформованому на основі життьового досвіду. Білі на Півдні звертають увагу на те, що їхні муринські земляки перебувають на такому низькому ступні цивілізації — гігієни, освіти, поведінки — що їх надзвичайно трудно трактувати нарівні з собою. Названий духовник вказує на такі приклади, відомі йому з душпастирської практики: в Міссіссіпі все ще є муринські родини, які не знають про існування ножів, виделок та ложок і ладнають свої природні потреби крізь вікно, — тисячі муринів все ще не знають, що таке купіль, чим доводять до розпачу лікарів, і т. д.

Американці північних міст дивляться на муринський загал, маючи на тямці лавреатів Нобеля д-ра Ралфа Банча чи д-ра Мартіна Лютера Кінґа. Тим часом білі мешканці Півдня мають перед своїми очима саме отакі зразки цивілізаційного примітивізму. Одні й другі стоять на двох протилежних бігунах. Одні й другі забувають, що стадія примітивізму, в якій до цього часу перебувають південні мурини — це вина білих, колишніх власників чорних невільників. Однак не тільки білі Півночі й Півдня Америки, але й лідери муринського населення ЗДА забувають, що хоч треба приспішено переводити інтеґрацію, закони не вирішать проблеми, поки не зміниться життьова дійсність, не зміниться психологічний підхід одних і других з комплексами расової вищости одних та комплексами меншовартости других.

Усе на експорт

Останніми місяцями видавані в УССР газети й журнали широко розписуються про збільшену участь Української ССР в міжнародній економіці, про пожвавлення її експорту не тільки сільськогосподарської продукції, але й індустріяльних товарів. За опублікованими минулого року даними, закордонний експорт з УССР в 1959-63 рр. збільшився вдвоє. В 1963 році він скеровувався в 74 країни світу. З цієї совєтської республіки, як вихваляються совєтські пропагандисти, вивозилося в 1964 році в різні „соціялістичні країни" понад „шістсот найменувань різних товарів". Київська „Радянська Україна" недавно вихвалялась, що із станцій відправлення: Харкова, Києва, Донецька, Жданова, Керчі, Миколаєва, Херсону, Запоріжжя, Коломиї та інших ідуть до світових портів у Бомбеї, Калькутті, Рангуні, Карачі, Гайфоні, Александрії та багатьох інших „стоси різнокаліброваних труб . . . потужні бульдозери, екскаватори, електродвигуни, парові кітли, колісні та гусеничні трактори, запасні частини, медичне обладнання, апаратура". І все це під написом „Зроблено в СССР".

Водночас із цим у різних країнах світу будовано в 1963 році „з допомогою Української Республіки" 375 підприємств та промислових об'єктів". Інженери з УССР проєктували ряд гідроспоруд в Тунісії, на Кубі. Промислові об'єкти з допомогою українських фахівців зводжено у Бірмі, в Камбоджі, в Малі, Гані, Об'єднаній Арабській Республіці, Індії та ін.

Яке ж становище в час такого „бурхливого" експорту товарів і фахівців з Української ССР в самій отій совєтській республіці? Абстрагуючи вже й від того, що Україна в совєтській системі не має ніяких прав в ділянці закордонної торгівлі, що вся її торгівля відбувається виключно під фірмою „СССР", ця друга величиною совєтська і нібито незалежна республіка цілком упосліджена з погляду постачання індустріяльних виробів і товарів. Майже кожного дня в самій таки совєтській пресі з'являються нарікання на загальну недостачу найконечніших товарів щоденного вжитку. Немає швацьких машин, нема навіть кіс, вил, ліхтарів. Одна щіточка до зубів, як це ствердив „Перець" у ч. 1, 1965 р., припадає в УССР на 700 осіб. Про те, що „нафтових маґістраль у республіці мало", писала „Рабочая Газета з 13 лютого.

В доповіді на березневому пленумі ЦК КПСС підтвердив сам Брежнєв, що „у нас бракує тракторів, автомобілів, комбайнів. . . культиваторів, борін, сіялок", і що „12 відсотків усіх колгоспів не мають електроенерґії для освітлення".

Додавати до цих даних не треба нічого. Краще за всі коментарі і трактати вони говорять про колоніяльну експлуатацію України імперіялістичною Москвою.

Ілля Мула

„Я БУДУ ТАКИМ КАРДИНАЛОМ, ЯКИМ ВИ БУДЕТЕ НАРОДОМ"

Цими знаменними словами Кардинал Йосиф Сліпий вказав кожній українській людині на великі обов'язки, які набирають особливої ваги в зв'язку з піднесенням нашого Первоієрарха до гідности Кардинала. Цією статтею хочемо звернути увагу на один із цих обов'язків.

Вивищення нашого Митрополита - Ісповідника, а з ним і всього українського народу прийшло в дуже тяжкий час у житті нашого народу. Здавалося, що всі сили цього світу спряглися на наше знищення. На батьківщині безбожний ворог видумав на вигублення українського народу безглузду теорію злиття націй. У західнім вільнім світі на наших очах визволяються при помочі сильних світу цього найбільш примітивні народи, але нема зрозуміння для справи визволення України. І коли виглядало, що всі нас покинули, не забула про нас найбільша сила цього світу — Апостольська Столиця. Поставленням нашого геройського мученика за Віру і Нарід Митрополита - Ісповідника в кардинали ця сила, за словами Папи Павла VI, бажала оживити в цілому українському народі нові великі надії й дати йому високоавторитетного провідника, якому ми всі могли б повністю довіряти.

Верховний Архиєпис к о п Йосиф Сліпий перед його поставленням у кардинали зрозумів грозу положення нашого народу. Зрозумів, що загрожене в своєму існуванні українське СЛОВО, те слово, яким безсмертний Шевченко будив нарід до життя, до волі. Там, на батьківщині, ворог завзявся знищити його терором і насильним обмосковленням, а тут, у вільному світі, воно само загибає внаслідок не менш грізного явища — добровільної асиміляції. І розумний Архипастир, щоб рятувати те, що ще рятувати можна, задумав створити у Вічному Місті, найбільшому центрі духового життя всього християнського світу, святиню української культури й науки — Український Католицький Університет, з якого світло правди Христової і правди національної променювало б на ввесь український нарід.

Без матеріяльних засобів, без гроша, цього зробити не дасться. І тут приходимо до суті справи, бо ледве чи була важливіша проблема в житті української еміґрації останніх часів. Цій важливій справі ми присвятили досі дуже мало уваги.

Найменування четвертого Кардинала в історії нашого народу сколихнуло плесом української душі й нашого життя, зродило почуття великої радости і вдячности. Але як віра без діл є мертва, так і наші почування залишаться порожнім звуком, якщо не підтвердимо їх ділом, якщо не створимо сильного фонду Кардинала Йосифа Сліпого й не допоможемо йому в його великому ділі.

В першій мірі українська преса повинна широко відкрити свої сторінки для популяризації цієї справи, заохочуючи постійно до шляхетного змагу в жертвенності на згадану ціль, відмічаючи прізвища жертводавців. Упарі з нашою Церквою всі українські організації у вільному світі, зокрема в ЗДА і Канаді, повинні організувати і централізувати збірки. Українські позичково - кредитові інституції повинні негайно відкрити конта на Фонд Кардинала Сліпого, щоб улегшити та приспішити акцію збірок. (Кредитова кооператива „Самопоміч" уже веде перед у цьому ділі). Українські купці, промисловці, лікарі, адвокати, інженери та інші професіоналісти повинні ставати мецена т а м и майбутнього центру української науки й культури у вільному світі. Але найважливіше, щоб кожна українська людина, без окремої спонуки чи заохоти, сама пам'ятала, що це Велике Діло не може обійтися без неї і що її прізвища не сміє забракнути на списку жертводавців на Фонд Кардинала Сліпого.

Верховний Архиєпис к о п Української Католицької Церкви доказав, що він є гідний найвищої пошани збоку своїх і чужих. За словами Папи Павла, „його страждання і непохитність в ісповіда н н і Христової віри, його героїзм є неоціненним скарбом цілої Вселенської Церкви і належить уже до історії віків".

Слово за нами, українською громадою у вільному світі. Докажім, що ми є народом, гідним мати такого світлого Мужа Провидіння. Пам'ятаймо постійно його слова: „Було б злочином цей капітал, що нам дало Боже Провидіння, нівечити, як, на жаль, знівечили ми вже не одну нагоду в минулому". Нехай наша жертвенність буде всенарод н и м плебісцитом нашої зрілости й зовнішнім виявом нашої єдности.

Поліпшення взаємин між Британією і Францією

Лондон. — Британський прем'єр Гарольд Вільсон перевів в минулому тижні два дні в Парижі, при чому впродовж 4-ох годин годин розмовляв із французьким президентом де Голлем тільки у приявності перекладачів. Вони нараджувалися теж спільно із своїми міністрами закордонних справ Майкелом Стюартом і Морісом Кув ди Мурвілем та французьким прем'єром Жоржом Помпіду. Заповіджено теж фахові наради французьких і британських міністрів фінансів і летунства. В офіційному комунікаті та в заявах державних мужів з обох сторін підкреслено, що ті наради велися в „приязному й дуже одвертому тоні" та що обидві сторони намагалися класти натиск радше на спільні позиції, як на розбіжні. Британія і Франція вирішили в цих нарадах спільними фінансами та з участю фахівців обох країн вести досліди і продукцію спільного джетового літака.

ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗАХОДИ ТЕЖ НЕВДАЛІ

Щоб піднести сільське господарство СССР, Хрущов і його КПСС, крім таких реформ як зміна структури посівних площ і збільшення посівної площі під кукурудзою, цукровим буряком та зернобобовими, зменшення посівних площ під пшеницею і ліквідація багаторічних трав — провели реформу структури партійної організації, що автоматично спричинило зміну структури совєтських, профспілкових та комсомольських органів і організацій, а також зміну територіяльного поділу СССР.

Як воно виглядало, покажемо на прикладі України.

Залишаючи незміне н о ю кількість областей, „указом" Президії Верховного Совєту УССР з 30 грудня 1962 р. „укрупнено" існуючі сільські райони так, що з понад 600 залишилося тільки 250.

При Центральному Комітеті компартії України створено два бюра: для керівництва промисловістю та транспортом і для керівництва сільським господарством.

У 19 з 25-ох областей створено по 2 обкоми партії — промисловому і сільському (нерозділені обкоми партії залишилися у Закарпатській, Івано - Франківській, Волинській, Рівенській, Тернопільській та Чернівецькій областях) і відповідно по дві обласні ради депутатів трудящих — промисловій та сільській, і виконкоми тих рад.

У тих 19 областях створено також по дві комсомольські та профспілкові організації.

В „укрупнених" районах зорганізовано колгоспно-радгоспні і радгоспно - колгоспні виробничі управління і партійні комітети тих управлінь із секретарями, їх заступниками та більшим або меншим числом інспекторів.

Ця зміна структури партійних, совєтських, профспілкових і комсомольських організацій і органів мала на меті „поліпшити керівництво промисловістю, транспортом та сільським господарством", а в дійсності — взяти ще міцніше в руки колгоспне селянство, ще більше його закріпачити.

Зміна структури всіх згаданих організацій і органів на початку мала один свій поважний наслідок: партійно-совєтсько - комсомольсько-профспілковий апарат на селі подвоївся. Він не тільки увібрав у себе всіх апаратчиків, які перед тим працювали в „малих" районах, але вимагав ще додаткового набору для укомплектування кадрів подвійних органів в областях, виробничих управліннях та „укрупнених" районах. Тож після цієї реформи всі ті партійно - адміністраційні апаратчики - паразити буквально обсіли село.

Але реформа не допомогла, виявилась нежиттьовою, непрактичною. І зараз же після повалення Хрущова партія затрубіла на відступ. Протягом грудня 1964 р. в усіх областях України з подвійними партійними та совєтськими органами і організаціями відбулися об'єднані пленуми обкомів партії, обкомів комсомолу, сесії обласних депутатів трудящих, і обласних рад профспілок і на тих пленумах і сесіях проведено злиття всіх подвійних організацій і органів.

Хрущовська реформа структури партійної організації не пережила навіть трьох років.

У своїй промові на республіканській сільськогосподарській нараді у Києві 2-го лютого 1965 р. Шелест, перший секретар ЦК компартії України, такими словами схарактеризував цю реформу:

„Основною ланкою партійного керівництва на селі були і є райкоми партії. Треба сказати, що розділення партійних, радянських, профспілкових і комсомольських органів на промислові і сільські значно послабило цю основну ланку. Райкоми були перетворені у партійні комітети виробничих управлінь з деяким обмеженням функцій. Життя показало безпідставність такої перебудови і відкинуло її".

Крім хаосу, що його внесла ця реформа у ціле народне господарство, крім великих коштів, зв'язаних з такою двоinitразовою реорганізацією, вона залишила тривалий наслідок: величезне збільшення управлінського апарату в Україні, як і в цілому СССР. Бо того роздутого управлінсь к о г о апарату не зменшено після повернення до старих порядків, апаратчиків „розіпхано" по різних органах, так що ніхто з них не пішов на чорну роботу.

„Указом" Президії Верховного Совєту УССР з 4 січня 1965 р. „Про внесення змін в адміністративне р а й о нування УРСР" досі „укрупнені" райони „розукрупнено" і створено 394 райони з райкомами партії, районовими радами депутатів трудящих, райвиконкомами і т. д.

Правда, кількість нових районів на одну третину менша, ніж була до реформи, але своєю територією і населенням вони значно більші від тих з-перед „укрупнення", тож і їх партійно - управлінський апарат мусить бути більший. Туди й пішла частина апаратчиків.

Хоч у кожній із 19 областей України з подвійними партійними, совєтськими та іншими органами створено тепер тільки по одному обкому партії і по одній обласній раді депутатів, через те не постало потреби редукувати числа бюрократів. Справу розв'язано так, що кількість секретарів обкомів та заступників голів облвиконкомів трохи збільшено для того, щоб більші „риби" могли мати відповідні посади, а при обкомах партії і облвиконкомах створено більше відділів і управлінь, ніж було досі, і в такий спосіб ніхто посади своєї не втратив, а тільки змінив стілець.

Для ілюстрації вистачить подати, наприклад, що Вінницький облвиконком, обраний 4 грудня 1964 р., має тепер 22 відділи і управління. Обраний 18 грудня 1964 р. Запорізький об'єднаний облвиконком має 21 відділів і управлінь. Усі ці відділи та управління мають своїх голів чи начальників, а т а к о ж службовий персонал.

У своїй промові на згадуваній уже нараді в Києві Кальченко, перший заступник голови Ради Міністрів УССР, заявив: „Виробничі управління на селі себе повністю виправдали і партія відводить їм велику ролю в боротьбі за інтенсифікацію сільського господарства".

Значить, вони залишаться й надалі, а тому, що тепер в Україні є 394 райони, отже на 144 більше, в тих районах також, мабуть, уже створено виробничі управління, і вони забезпечать посадами ті рештки роздутого управлінського апарату, який залишився в спадку після Хрущова.

Як збільшився управлінський апарат СССР внаслідок реформи Хрущова свідчить той факт, що зараз після його повалення директор обчислювального центру АН УССР, Глушков, опублікував статтю, в якій ствердив, що — при запланованих темпах розвитку народного господарства і при існуючих формах плянування та управління ним — уже в 1980 р. в так званій невиробничій сфері треба було б зайняти майже все доросле населення країни.

Коментарі до цієї чергової невдачі Хрущова і його КПСС залишаємо до кінцевих висновків оцінки хрущовської влади в СССР. абв.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ЗА ПРАВИЛЬНІ НАЗВИ ПРЕЗИДЕНТСЬКИХ ГАСЕЛ

У „Свободі" з 30 березня у статті „Президенти та їх гасла" подано неправильно деякі назви президентських гасел. Зараз на початку названо гасло президента Джансона, як „Величне Суспільство", хоч повинно бути „Велике Суспільство". Слово „величне" — рівнозначне з „імпозантним", але „ґрейт" не має такого значення. Гасло „Новий Курс" прочитав я вперше в цій статті, і воно мене більше переконує, як „Новий Поділ" у „Свободі" з 1 квітня в передовиці „Зріст центральної влади". Зате рішуче неправильна назва для гасла президента Кеннеді — „Новий Фронт". Повинно бути — „Нові Обрії" або „Нові Кордони", як звичайно перекладали у нас це гасло. І. Савич

Ютика, Н. Й.

ПРОСТИ, БОЖЕ, ГРІХА . . .

Пробачне, що забарилася з пересилкою боргу за „Календар". Тепер пересилаю чотири доляри — два за „Календар" і два на пресовий фонд „Веселки". Пересилаю, хоч через „Календар" согрішила: там подано тільки шість тижнів посту, а має бути сім. Дивлячись на „Календар", я в першому тижні посту їла скоромне, бо там написано, що це — неділя Сиропусна. Числа свят добре сходяться, старий з новим стилем, і може все пройшло б непомітно, але я мала суперечку з жінками на роботі. Я відкликалася на „Календар", але, як почала рахувати тижні, то якось не вийшло . . .

Марія Хруль

Фінiксвілл, Па.

Від Редакції: В календаріюмі — до речі, взятому із Календаря „Світло" — немає помилки, бо піст починається в понеділок після Сиропусної неділі, а чергова неділя — як це правильно подано — є першою неділею посту, але вже після одного тижня посту, що почався в понеділок, після Сиропусної неділі. Трапилось непорозуміння, тож — прости, Боже, гріха!

НА ТЕМИ ДНЯ

ЗА ДЕСЯТЬМА ЗАМКАМИ

У 1926 р. „ВУФКУ", себто Всеукраїнське Фото - Кіно-Управління, відносно ще досить незалежне від московських цензорів, випустило двосерійний фільм „Тарас Шевченко" — сценарій зліквідованих згодом П. Панченка і Д. Бузька, режисер П. Чардинін. Головну ролю виконував великий український актор Амвросій Бучма. Проф. В. Кричевський розшукав по селах і музеях України народну ношу часів Т. Шевченка, чумацькі мажі, портрети історичних постатей, навіть хати, що збереглися з того часу. Здіймання провадились здебільшого „на натурі", там, де бував Кобзар: у його рідному селі, в Києві, Москві й колишньому Петербурзі, в Азії, де він карався на засланні . . . У фільмі відтворили значну частину революційної поеми „Кавказ". У Тарасові Шевченкові випуску 1926 року немає й с л і д у „колінопреклоніння" Поета України перед . . . 14-річним Бєлінським, яке тепер пропаґують в УССР на всі лади.

У Голляндії, Чехо - Словаччині, Німеччині, Канаді, ЗДА й інших країнах ця картина ВУФКУ йшла з не абияким успіхом. Але на Україні була скоро заборонена, бо, мовляв, позначена „буржуазно - націоналістичним впливом", як сказано в „Очерках советского кино", що вийшли в Москві 1955 року.

Що ж сталося з двосерійним фільмом „Тарас Шевченко" в наші часи „реґабілітації", коекзистенції та культурного обміну?

У київському журналі „Дніпро" ч. 12 з 1964 р. пише молодий кінокритик Степан Дубенко: „Фільм міг би й зараз бути прекрасним матеріялом як для вивчення біографії поета, так і для дослідження архітектури, одягу, народного побуту та соціяльної нерівности того часу". З його статті ми довідалися ще й таке: „Єдина копія „Тараса Шевченка" зберігається в Держфільмфонді", себто в Москві.

Є ще й інші причини, багато причин і багато фактів, які наводять на думку, що треба б вимагати „культурного обміну" не між посланцями окупантів та еміґрантами з України, а таки між українським народом і Росією. За десятьма замками у Москві і за ста замками в Києві, але під московським ключем, перебуває не тільки фільм „Тарас Шевченко", чи „Звенигора" О. Довженка, а й половина історичних документів України, договорів з іншими державами з часів Козаччини, багато наукових і літературних праць, ба навіть уся творчість, скажімо для прикладу, Панька Куліша. Те саме з українським малярством, особливо на релігійні й історичні теми, з українознавством, навіть з патефонними платівками.

Кілька разів домагалися читачі таки через київську пресу, щоб показано бодай „Землю" О. Довженка. Але все марно.

Найлегше, очевидно, влаштувати чергову „пожежу" в коробках, де лежать єдині копії документів української історії й культури, свідчень нашої самобутности.

(.лп)

Олександер Лотоцький

ДЕРЖАВНИЦЬКИЙ СВІТОГЛЯД Т. ШЕВЧЕНКА

(Стаття надрукована в IV томі 16-томового видання творів Шевченка, вид. Українського Наукового Інституту у Варшаві 1937 року)

(6)

У тих нових вільних умовах життя його визволеної батьківщини „врага не буде, супостата", найбільшого ворога — царизму російського і взагалі монархічного самовластя, що завжди було джерелом людського лиха.

Шевченко — переконаний противник самодержавного устрою. Самодержавство малює він у відразливих рисах, як задоволення еґоїстичних потреб узурпаторів народного права через пригноблення та деморалізацію народних мас. Це явище суспільного життя поет інтерпретує за біблійною традицією, як кару за моральний упадок людської громади: „І праведно Господь Великий на нас на лютих, на нас диких кайдани повелів кувать, глибокі тюрми мурувать і — роде лживий і жорстокий! — вомісто кроткого пророка, царя вам повелів ізбрать!" Поставши із зневаження прав народу, бувши наслідником його морального занепаду, часто не обмежувана влада в особах царів досить виявила в історії своє правдиве обличчя: „Добра чимало вони творили на землі, ріками сльози розлили, а кров — морями. І за нас, за нас, сердешних, мир палили!" Обурення проти самовладства поет виливає в гострих словах: „Кати, кати, людоїди!" Він розвінчує повитий авреолею а в торитет царської влади: „Не ховайте, не топчіте святого закона, — не зовіте преподобним лютого Нерона!" (варіянт: „Миколу-Нерона"). „О, люди, люди-небораки, — кличе він — на що здалися нам царі? На що здалися вам псарі? Ви ж таки люди, не собаки!" Це соціяльне зло мусить зникнути („Доколі будете стяжати і кров невинну п р о ливать?"), бо впроваджує воно анормальні, катастрофальні наслідки в життя людське: „Чи буде суд? Чи буде кара царям, царятам на землі? Чи буде правда між людьми? Повинна буть, бо сонце встане і осквернену землю спалить!" Звертаючись, зокрема, до фактів з історії України, поет одну з головних причин поневолення Батьківщини вбачає у проявах царської самоволі, що безправно порушувала усталені договори та взагалі ґвалтувала права народні, скувавши націю „кайданами лихої ночі". Тож політично - громадським прагненням поета та гарячою його надією було, що „встане правда, встане воля", що „недовго на сім світі катам панувати". Заходи протягти „сон лихої ночі" будуть безсилі: „Нехай лютує на землі, — каже поет про тирана — нехай пророків побиває, нехай усіх нас розпинає! — уже внучата зачались, і виростуть внучата тії, Христові воїни святії, і без огня, і без меча стратеги Божії воспрянуть, і тьми, і тисячі поганих перед святими побіжать".

Поет не бажає повороту старих форм політичного життя України. Гетьманщина не була його політичним ідеалом, і він не вважав її за конечну форму державного життя України в дальших, нових стадіях її історичного існування. Як політична форма в історії нації, вона віджила свій вік, — „була колись гетьманщина, та вже не вернеться". Вічно жива й бажана лише та засада політичної свідомости, що керувала життям України в її змаганнях до ідеального народоправного ладу: „Тої слави козацької повік не забудем"; вороття її поет „сподівається й виглядає". Але, певна річ, ця засада політичного життя має одягтися в нові, відповідні до вимог сучасности, форми, провірені історичним досвідом та наукою: „Орю свій переліг, убогу ниву та сію слово"; „. . . може викую я з нього до старого плуга новий леміш і чересло".

В основу нового ладу в Україні мають лягти воля і правда-справедливість. Перед очима поета ясним ідеалом стоїть республіканський устрій вільної, незалежної України, на який він виразно вказує у своїй згадці про Вашингтона та яскраво змальовує його в поезії „Пророк". За конечну ж ознаку правдивого народоправного устрою державного поет уважає безумовне визнання авторитету народної влади та послуху їй, як це бачимо, з одного боку, з прикладів високої пошани громади до таких своїх вождів, як Іван Підкова, Гамалія, з другого — з докорів поета на адресу вибуялої сваволі польської шляхти (в „Гайдамаках"), що привела польську державу до упадку.

16.

Шевченко не лише поет, але й ідейний вождь. Національно-державний ідеал розвинув він у своїй поезії широко та многобічно. З цього погляду „поезія Шевченка має для нас епохальне значення: вона зробила з темної етнографічної маси націю, вона розбила назавжди можливість існування українського руху, як „южнорусского" провінціялізму. Не геніяльний стиль та форма, але політичний зміст поезій Шевченка зробив його національним пророком. До Шевченка міг український патріотизм ховатися під крилами чорного орла та білого царя, після Шевченка, хто хотів тільки послідовно іти за ним, не міг вже бути російським патріотом" (Ю. Охримович). Тепер кожний політично свідомий українець може бути лиш патріотом самостійником, приклонником власної незалежної держави. Трудно збагнути, яке неоціненне значення для національно-державного українського руху мав той факт, що ще в першій половині XIX ст. Шевченко відновив у свідомості земляків приспану, майже перервану традицію змагань за українську незалежну д е ржавність. Він відновив ті державні засади, що живили сили української нації в народно-козацьких повстаннях, що довели у свій час до створення української держави Богдана, що кермували державницькими змаганнями Мазепи, що в ближчий до Шевченка час позначилися в політичних плянах українських патріотів типу Василя Капніста та знайшли собі вираз у політичному памфлеті „История Русовъ". Шевченко не лише відновив ті змагання, — він перетопив їх, як „срібло куте-бите і семикрати перелите", в горні свого широкого громадянського світогляду. Він викував „до старого плуга новий леміш і чересло" — українській національно - державній ідеї він засвоїв засади демократизму, рівности прав та обов'язків усіх елементів української нації, забезпечивши цій ідеї життьову силу, поки засади соціяльної правди будуть живі та чинні. Як високо стоїть зміст національно - державної ідеології Шевченка, як широко розвинув він ідею української державної незалежности, бачимо вже з того, що треба було ждати більш як півстоліття на перші вогні національної революції; треба було, після різного викривлювання тої ідеї, спалити с т а р і пережитки чужої ідеології у вогні революції; треба було скупатись у морі української крови, перетерпіти нові знущання чужинця - окупанта, пережити біль та глум вигнання, щоб нація вповні, остаточно відчула й зрозуміла всю життьову правду національно - державного гасла поета - громадянина: „в своїй хаті" — в незалежній, самостійній державі, своя правда

(Закінчення на стор. 4)

СКИТИ, ҐУНИ . . .

Скити . . . ґуни —
вимерлі епохи.
Все земля сховала в глибині,
тільки форми зовнішні
розкопки
крізь віки показують мені.
Прагнули.
Надіялися.
Снили.
А який фінал всьому —
збагни.
І сміються черепи з могили
скам'янілим сміхом давнини!
Знаю:
безбережні
час і простір,
а в мені початок є й кінець,
тож не зможуть
проростати брості,
коли всохне під ними корінець.
Але я не битиму на сполох,
бо напевно
в історичній млі
з мого серця
вийме археолог
теплу грудку рідної землі.

ІВАН ГНАТЮК

СВОБОДА SVOBODA
Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25.—Jersey City & Foreign Rates: One year $14.00; six months $7.50; three months $4.00. For UNA members monthly 65¢.

50 років праці для церкви і народу

Українська католицька парафія Непорочного Зачаття в Гемтремку святкує 50-річчя свого існування. П'ятдесят літ праці й посвяти — це великий шмат часу, особливо, коли зважити всі труднощі, що їх мусіли побороти українська громада Гемтремку (східної частини Дітройту) на важкому шляху свого розвитку.

Упоравшись з матеріяльними клопотами, почали наші перші поселенці в Гемтремку думати про будову своєї церкви. Треба було своє релігійне життя оформити по-християнськи. А далі слід було подумати і про свою школу для дітей, про різні громадські установи й товариства для молоді й старших. Упродовж своєї історії українська громада в Гемтремку пережила багато моментів, які варто занотувати для історика. Історія українського поселення в Гемтремку якнайтісніше зв'язана з історією парафії Непорочного Зачаття й розвитком релігійного життя.

Кинені в незвичні життьові умовини й розсіяні між чужими людьми, наші перші поселенці відчували дошкульно брак своєї церкви і свого священика. Отже творили церковні комітети, збирали фонди на будову церкви, шукали священика, дбали про його удержання й управляли церковним майном. Через пробний вогонь мусіли перейти вони й ті наші нечисленні духовники, які приїздили з Европи. Всі вони стрінулися в ЗДА з труднощами, і мусіло пройти кілька десять років, поки умовини покращали. Передусім неприхильно ставилися до нашого духовенства і східного обряду латинські ієрархи і священики. Це скрутне положення нашої еміграції використовували московські місії при амбасадах і почали перетягати наших людей на православіє. Ще більше спустошення в рядах наших поселенців спричинювали різні секти. Правне положення нашої Церкви у ЗДА довгі роки не було унормоване. Змінилось воно, коли Апостольська Столиця призначила для українців-католиків у ЗДА першого єпископа в особі св. п. Сотера Ортинського ЧСВВ. Ще важливішою подією було створення Апостольським Престолом окремої митрополії.

Спершу наші поселенці в Гемтремку мусіли їздити возом, а то й пішки ходити до церкви в західньому Дітройті. Це забирало їм половину дня, а то й більше. Тому подумали вони про власну церкву. Під проводом о. Є. Бартоша, який тоді ще обслуговував церкву в Західнім Дітройті, засновано в Гемтремку церковний комітет і почав збирати гроші на будову церкви. Почали її будувати в листопаді 1913 р., а закінчили у квітні наступного року. Люди плакали з радости, коли у Квітну Неділю діждалися першої Служби Божої у власній церкві. Стоїть ця стара дерев'яна церковця ще сьогодні при вулиці Грейлінг. Коли гемтремські українці приступили до її будови, в касі було 600 долярів.

Другою пекучою потребою була справа рідної школи. Вони з жалем дивилися, як їхні діти в чужій школі відчужувалися від рідного народу та пропадали для нашої Церкви. Рішили зорганізувати власну школу. Вже піонер і перший душпастир Гемтремку о. Бартош заснував вечірню школу для дітей, яку сам вів і матеріяльно підтримував. Наука відбувалася під церквою. В березні 1917 року побудовано близько церкви „Українську Хату", яка довгі роки була для українців Гемтремку культурним осередком. Тут приміщено теж першу українську школу, де діти вчилися рідної мови, нашої історії та співу.

Щиро опікувалися тою школою і о. С. Побуцький, який 1928 р. спровадив із Філядельфії перших Сестер Василіянок, що перебрали навчання від дяковчителя. Українська громада в Гемтремку з кожним роком зростала й наших дітей прибувало, тому о. Побуцький розгорнув широку кампанію для придбання фондів на будову окремої школи. Започаткований ним акцію завершив о. С. Тиханський, заснувавши в вересні 1936 р. цілоденну школу. В першому році мала вона 2 перші кляси і 18 дітей. 9 червня 1941 вручено свідоцтва першим випускникам цілоденної парафіяльної школи. В 1950 р. почав Гемтремк будувати нову школу, яку відкрито з початком 1951 шкільного року. Недільний „доляровий даток" став головним засобом придбання грошей на будову. Тоді ж почав виходити парафіяльний „Бюлетень".

Головна роля в організації громадського життя в Гемтремку припала нашому духовенству. Отець Бартош працював невтомно над розбудовою релігійного й національного життя парафії до 1918 р. Він 1916 р. заснував „Братство св. Арх. Михаїла", одне з найстарших товариств у Гемтремку. З різних причин священики в Гемтремку часто мінялися, але всі вони додавали цеглку до будови нашого релігійного й національного життя в парафії. Енергійний організатор і громадський діяч о. Валох заснував товариство „Згода", 20-ий Відділ УНС, і зачатерував стару церкву та церковне майно. Отець Д. Добротвір, що працював від 1921 до 1925 року, заснував при церкві Сестрицтв Неп. Зачаття (1921) і Братство Непор. Зачаття (1924). Отець М. Струтинський закупив площу під будову нової церкви. Повних 10 років служив ревно громаді о. С. Тиханський що розбудував парафію і причинився до пожвавлення життя, заснувавши Апостольство Молитви й закупивши на власність велику посілість у Дрейтон Плейнс над озером Окленд, відому нині як „Український Католицький Город". Його наслідник, о. Й. Шмондюк, теперішній владика Стемфорду, побудував нову школу, яку посвячено 10 червня 1951 р. Після нього прийшов заслужений для Гемтремку о. С. Кнапп, основник єдиної української коедукаційної середньої школи у ЗДА. Він купив посілість при вул. Генлей, де приміщено манастир Сестер Василіянок у УВШ (гайскул).

Нова ера в житті Гемтремку настала, коли в вересні 1962 року перебрали Отці Василіяни під управою о. ігумена І. Лотоцького парафію. Вони поглиблюють релігійне життя парафії місіями і проповідями, поширюють парафіяльний „Бюлетень", ведуть радіогодину, вчать в обидвох парафіяльних школах.

Духовні провідники здійснили все те тому, що вся гемтремська громада співпрацювала з ними. Наша парафія впродовж свого 50-літнього існування мала заслужених людей, які ніколи не жаліли праці і грошей для розбудови церковного й національного життя та співпрацювали щиро із своїми душпастирями.

Цим нарисом про 50 років невсипущої і жертвенної праці Гемтремку для своєї Церкви й рідного народу бажав би я поставити перед очі нашому молодому поколінню гарні зразки праці для громади і по стопах старших поколінь для загальної справи. Хочеться привернути увагу молодого покоління, вже тут народженого, яке не зазнало тих всіх труднощів, що їх мали діди й батьки, які, хоч важко горювали в перших початках, все ж таки не падали духом і не зневірювалися. Хочу вказати на обставини, що єдиною опорою для наших перших поселенців у роках важких досвідів і ударів долі була сильна віра в Бога, глибока любов до своєї Церкви, рідного обряду, української мови й наших традицій. Тільки завдяки тим чеснотам могла українська гемтремська громада встояти у важкій боротьбі і зберегти своєю окремішність.

Іван Боднарук

Фонд Кардинала Йосифа Сліпого в Нюарку

20-го березня в приміщенні Української Катол. Школи в Нюарку відбулася нарада представників організацій і громадян Нюарку й околиці в справі збірки на Фонд Їх Еміненції Верховного Архиєпископа Кардинала Йосифа Сліпого. Нараду заініціював Окружний Комітет для Київсько-Галицького Українського Католицького Патріярхату.

Справа піддержки ідеї Патріярхату почала актуалізуватися літом 1964 р. Тоді Об'єднання б. Вояків Українців Америки, Відділ в Нюарку, почав збирати підписи на петиції за створення Патріярхату.

В серпні 1964 р. створено Комітет із чотирьома членами в Управі: В. Пасічняк (голова), д-р Я. Миндюк, М. Лозинський та М. Стебельський — члени. Комітет намітив своєю ціллю дати громадську підтримку нашим Владикам у їх стараннях за установлення Патріярхату. Комітет вислав до Святішого Отця листи з підписами громадян, які просили Апостольську Столицю створити Київсько-Галицький Католицький Патріярхат.

Із наіменованням Верховного Архиєпископа Кир Йосифа Кардиналом, та із вістками про його далекойдучі пляни створити Український Католицький Науковий Центр у Римі, всім українцям, а зокрема членам Комітету стало ясно, що цей почин треба конечно підтримати, хоч він вимагає великих матеріяльних засобів. Комітет рішив перевести на ту ціль збірку і тому скликав нараду громадян і організацій для вирішення цієї справи.

Зібрані одобрили працю Комітету, затвердили згаданих членів Управи та доповнили її новими членами: М. Кормило, Л. Коленський та О. Голинський. На керівника збірки вибрано А. Тимкевича.

Контрольну Комісію вибрано в складі: проф. О. Андрушків, проф. Дарія Горняткевич та проф. М. Чировський. Зібрані гроші рішено зложити на спеціяльні конта в місцевих українських банках і пересилати Їх Еміненції після закінчення збірки. Збіркові листи з поіменним виказом жертводавців будуть поміщені в пресі і передані Їх Еміненції.

Комітет звернувся до громадян із закликом, щоб якнайбільш жертвенно відгукнулись на збірку. Зібраною сумою громада дасть не тільки матеріяльні засоби для здійснення великих задумів, але також покаже відданість своєму Архипастиреві.

Ми всі віримо, що подібні збіркові акції будуть переведені у всіх українських громадах.

Лев Коленський
Інфор. реф.

УКРАЇНСЬКА ПРОТЕСТАНТСЬКА ЦЕРКВА В НЮ ЙОРКУ ВШАНОВУЄ ШЕВЧЕНКА

Українська Протестантська Церква в Ню Йорку при 30-ій вулиці і Третій Авеню 28-го березня концертом вшанувала пам'ять Т. Шевченка. Доповідь виголосив п. Василь Яковенко. Співала пані Марія Бодняр при акомпаняменті доктора Гордона Джонса. Також і церковний хор виконав кілька гарних пісень, вдоволивши публіку. Жіноча громада підготовила для присутніх перекуску.

Дмитро Олійник

Ктитори і добродії українського гайскулу в Ню Йорку

$ 1,000.: Один Добродій по $ 500.

Семен і Анна Шишки і діти, Д-р Микола і Богдана Сидор-Чарторийські, Кирило і Ірина Григоровичі і А. Алисьвевич, Григорій і Лідія Андрусишин, Іван і Розалія Білани, Осип і Евдокія Касіяни, Віктор і Марія Бихи, Йосиф і Анна Ярощі, Андрій і Татіяна Солтиски, Володимир і Катерина Воловодюки, Анонімна Особа, Йосиф і Анна Ціхоцькі, Михайло і Стефанія Салдани, Микола і Дарія Кіри, Павло і Юлія Андрусишини, Михайло і Катерина Дубеці, Яків і Емілія Балабани, Спиридон і Софія Щеснюки, Роман і Іванна Сачки, Анонімна Родина, Богдан і Кекилія Треснъовські, Дмитро й Олена Стефури, Володимир Білик, Степан і Евстахія Шугани і А. Антоняк, Михайло і Юстина Чайки, Родина Романишин і Булики, Михайло і Ніна Данилюки, Петро і Марія Гусаки, Василь і Анна Лазарови, Богдан і Емілія Калини, Богдан і Марія Вуйкови і с. Теодор і м. Теодосія, Степан Бардигула і Петро Ференц, Антін і Текля Гнатишини, Хор Церкви Св. Юрія, Н. Й., Іван і Наталія Базарки, Матвій і Тереса Ланики, Ярослав і Анна Косановські, Василь і Евгенія Стецьки, Василь і Катерина Лиси, Орест і Марія Гладкі, Михайло Гарбист, Юрій і Варвара Лібовичі, Мирослав Кучма, Іван і Магдалина Яворські, Борис Галаган, Данило і Марія Гаврильчуки, Володимир і Лідія Магуни, Антоній і Анна Москалі, Богдан і Марія Левицькі, Евген Лапчук, Володимир і Аполлонія Книщі, Степан і Параскевія Масні, Іван і Ольга Хомини, Яків і Ірина Гбуря, Іван Кершовські і Син, Семен і Лідія Федюки, Володимир і Петронеля Репчуки, Ярослав і Ольга Городецькі, Микола і МаріяТимціви, Василь і Лідія Винницькі, Василь і Анна Натини, Андрій і Лідія Закревські, Роман і Катерина Скорбогаті, Дам'ян і Розалія Захарченки, Ярослав Мушкевич, Лідія, Леонтій і любомир Крушельницькі, Роман і Бронислава Коваливи, Августин і Марія Сумики, Степан і Володимира Сливоцькі, Тарас і Марія Сороби, Михайло Попик в пам'ять Евгенії і Віри, Роман і Марія Кушнірі і С. Саврас, Ярослав і Лідія Черник, Йосиф і Люіза Беришці, Алексантер і Стефанія Рожі, Константин і Марія Волошини, Марія Абрамюк і Родина, Михайло і віра Мисаки і діти, Родина Еліїв і Леськів, Іван і Катерина Антонишини і дочка.

Заввага:

В гайскулі буде пропам'ятна таблиця, на якій будуть вписані імена Фундаторів, що зложили по $ 3,000., Ктиторів по $ 1,000. і Добродіїв — по $ 500.

Короткі вісті

● Професори американського коледжу в Істанбулі в Туреччині бунтуються проти перевірювання американськими поліційно-слідчими чинниками. Їхньої державної лояльности. Тим часом за океаном, всі ті американці, що з оплачувані з фондів американської державної Агенції для Міжнародного Розвитку, мусять перейти такий скрінінг. Деякі професори - ліберали поклікуються на „академічну свободу" і не хочуть підпасти себе перевірці щодо їх політичного обличчя.

● В Данангу в Південному В'єтнамі американський військовий поліціянт („ЕмПі") арештував американського фотографа, як той намагався зробити фотознимки з гелікоптерів, що бились в комуністичних партизанами. Дананг — це американські військове летовище, куди фотографі мають вступ заборонений.

ПОДЯКА

З Волі Всевишнього, прийнявши Найсвятіші Тайни, в дні 4-го березня 1965 р. в Маямі, відійшов у Вічність, по коротких а тяжких терпіннях мій Найдорожчий МУЖ

Інж. Василь Рижевський

В хвилях тяжкого горя наші Друзі, Знайомі, Товариші Зброї, Рідні і численне Громадянство виявили мені так усно, чи письменно також телефонічно стільки співчуття в розраді, щоб виявити симпатію Померлому, втихомирити біль моєї душі, я не в силі всім Вам Дорогі, висказати належну вдячність і цією дорогою дякую Вам з цілого мого зболілого серця Спасибі Вам, хай Господь винагородить Вам тим, щоб такого болю ніколи не дізнали!

В першу чергу дякую Високопреподобному о. д-рові Петрові Олексійові, пароохові Маямі за відслуження похоронних обрядів — Панахиди й Служби Божої, похоронну проповідь в церкві і незабутнє прощальне слово над гробом.

Висловлюю сердечну подяку Високопреподобному о. Степанові Хабурському за співучасть у всіх похоронних обрядах. Складаю глибоку подяку пароохові Української Православної Церкви Високопреподобному о. Ігуменові Святославові Магаляєві за відслуження Служби Божої і Панахиди у Православній Церкві. Зокрема дякую о. Магаляєві за відвідини у шпиталі, за братерську опіку, за слова розради і потіхи конаючому Товаришеві Зброї.

Моя велика вдячність ВП. Панові Д-рові Євгенові Приходькові за слова співчуття від Української Національної Ради і Рідні.

За слова співчуття від Наукового Товариства ім. Шевченка, висловлені генеральним секретарем проф. д-ром С. Вертипорохом і Ново Шановної Дружини, складаю глибоку подяку.

Від Управи і всіх Членів Товариства Українських Інженерів Америки і Їх Родин, так у Ню Йорку, як і у Філядельфії, складаю мою глибоку і щиро-сердечну подяку. Головній Управі і Побратимам ОБВУА за гарні вислови співчуття — хай Всевишній винагородить!

Панові магістрові Остапюкові за зворушливу промову над могилою, щиро дякую.

Особливу подяку ВП. Панству Хомякам і Панству Бойчукам, за Вашу увагу, старання і опіку для Недужого в шпиталі, за слова потіхи хворому, хай Всевишній винагородить!

Дорогим Паням Союзянкам — щира подяка за численну участь в похоронах, за пожертви на Служби Божі, за квіти, за Панахиду, і сердечні співчуття! Хай Господь винагородить!

За квіти на могилу Покійного, за пожертви на Служби Божі, за пожертви на добродійні цілі — моя велика подяка.

Всім дорогим Приятелям, Знайомим, Родині близькій і дальшій, за співчуття виявлене мені і за участь в похороні, моє сердечне Спасибі.

Не находжу слів, щоб виявити Вам таку вдячність, як відчуваю, тому не лише слова, але й ту почування, що зродились в моїм серці до Вас, Вам Мої Дорогі присвячую!

Прощай Васильку, не судилось засипати хрещатому барвінку, ані васильками на Твоїй могилі, бо сповнилася Божа Воля!

АННА з ЛЯХОВИЧІВ — дружина

ДЕКРЕТ ПРО СХІДНІ КАТОЛИЦЬКІ ЦЕРКВИ

(2)

4. Отож у цілому світі нехай буде видна дбайливість про охорону й розвиток всіх поодиноких Церков, і для того нехай будуть встановлені парафії й власна ієрархія там, де цього вимагає духовне добро вірних. А ієрархи різних окремих Церков, що дістають судовласть на тій самій території, нехай стараються у спільних нарадах на періодичних сходинах плекати єдність дії, і об'єднаними силами спомагати спільні почини для справнішої діяльности в ділянці поширення релігійности та для успішнішого збереження карности клиру. Увесь клир і ті, що є на черзі до свячень, нехай будуть добре поучені про обряди, а передусім про практичні засади в міжобрядових справах. Що більше, навіть і мирян під час науки катехизму треба повчити про обряди та про їхні засади. Вкінці усі без виїмку католики, як теж всі охрищені котроїнебудь некатолицької Церкви чи спільноти, що приступають до повноти католицької єдности, нехай задержать всюди свій власний обряд, нехай його шанують і по змозі його додержуються; а в особливих випадках право осіб, спільнот чи околиць, вони мають непорушне право віднестися до Апостольського Престолу, що як найвищий арбітр [рішальний чинник] міжцерковних відносин, подбає про потреби в екуменічнім дусі, чи просто, чи через другі власті, даючи відповідні зарядження, рішення чи рескрипти.

ПРО ЗБЕРІГАННЯ ДУХОВНОЇ СПАДЩИНИ СХІДНІХ ЦЕРКОВ

5. Історія, традиції та численні церковні установи преславно свідчать, які великі заслуги мають Східні Церкви перед цілою вселенською Церквою. З тієї причини Священний Собор не тільки віддає належну пошану й слушну хвалу цій церковній і духовній спадщині, але й рішуче вважає її спадщиною цілої Христової Церкви. Для того урочисто заявляє [Священний Собор], що Східні Церкви, так як і Західні, мають право і є зобов'язані рядитися згідно з власними питоменними правилами, бо ці правила мають за собою шановну давнину, краще відповідають звичаям їхніх вірних і являються придатнішими для старання про добро душ.

6. Усі східні християни нехай знають і нехай будуть певні, що вони завжди могтимуть і повинні зберігати свої законні літургічні обряди та свої правила, та що хіба тільки з огляду на їхній власний і органічний поступ можна буде впровадити деякі зміни. Отже самі східні [християни] мають те все зберігати з найбільшою вірністю; саме вони самі повинні з дня на день набиратися щораз то більшого знання цих справ та щораз то досконалішого послугування тим знанням, а якщо вони через обставини часу чи осіб неслушно від них відхилились, нехай намагаються повернутись до прадідних традицій. А ті особи, що, з огляду на свій уряд чи з огляду на своє апостольське служіння, мають часту стичність зі Східними Церквами або їх вірними, нехай точно, в міру важливости займаного уряду, будуть обучені в пізнанні і в плеканні обрядів, східнього церковного правопорядку, науки, історії й характеристики східніх [християн]. А монашим Чинам та Згромадженням латинського обряду, що є діяльні у східніх країнах або серед східніх вірних, наполегливо доручається, щоб для більшої успішности апостольської діяльности створили, по можності, східні обителі чи навіть провінції.

Назву східнього Патріярха дається тому єпископові, що має судовласть над усіми єпископами, не виключаючи митрополитів, над клиром і над мирянами своєї території чи свого обряду, згідно з приписами права і без нарушення первоверховної влади Римського Первосвященика.

Денебудь буде поставлений ієрарх якого обряду поза межами патріярхальної території, він по приписам права остається приєднаний до ієрархії патріярхату.

8. Патріярхи Східніх Церков, хоч і пізніші одні від одних часом [установлення], однак усі є рівні з огляду на патріярхальну гідність; з тим, що остається ненарушене законно між ними встановлене право почесного першенства.

9. Згідно з найдавнішою традицією Церкви, особлива честь належиться патріярхам Східніх Церков, тому що кожний з них стоїть на чолі свого патріярхату як отець і голова.

Тому Священний Собор постановляє, щоб їхні права й привілеї були привернені по думці старинних традицій кожної Церкви й по думці рішень Вселенських Соборів. А ці права й привілеї є саме ті, що мали силу в час єдности Сходу й Заходу, хоч і треба їх дещо пристосувати до нинішніх обставин.

Патріярхи разом із своїми синодами становлять вищу інстанцію для всякого рода справ патріярхату, включно з правом створення нових єпархій та іменування єпископів свого обряду в межах патріярхальної території, з застереженням неід'ємного права Римського Первоархиєрея встрявати в поодиноких випадках.

СОВЄТСЬКІ ЛІТАКИ ВИСТУПИЛИ ВПЕРШЕ В ОБОРОНІ ПІВНІЧНОГО В'ЄТНАМУ

Сайґон. — В двох останніх днях минулого тижня американське летунство втратило в Південному В'єтнамі 6 машин, при чому два літаки Ф-100 і Ф-105 були збиті вогнем з літаків совєтської продукції типу МИГ-15 і МИГ-17. Ті літаки були позначені, як північнов'єтнамські. Не відомо, чи вони вже раніше належали до північно - в'єтнамського летунства, чи були доставлені з Совєтського Союзу в останньому часі. Зате важкої протилетунської артилерії, з вогнем якої стрінулися американські і південно - в'єтнамські літаки над Північним В'єтнамом наприкінці минулого тижня, Північний В'єтнам раніше не мав; це, очевидно, та протилетунська новітня зброя, яку Совєти доставили в останньому часі. Американські бойові джети Ф-100 і Ф-105 є швидшими за совєтські МІГ-и, але — за поясненням команданта 2-ої Летунської дивізії генерала Джозефа Мура, американські літаки втратили частину своєї маневрувальної спроможности внаслідку великого вантажу бомб, совєтські літаки користув а л и с я своїми наземними радарними спорудами, коли американські літаки були занадто віддалені від своїх радарних станиць та, врешті, американські пільоти просто були заскочені несподіваною появою совєтських літаків. Американські і південно - в'єтнамські літаки переводили впродовж трьох днів — від п'ятниці до неділі — налети проти чотирьох мостів у Північному В'єтнамі. Деякі з них знищено цілком, інші поважно пошкоджено. Це були перші не суто військові об'єкти, що становили предмет американських летунських атак. Однак значення тих мостів для комунікації у Північному В'єтнамі величезне. Цим можна теж пояснити велику протилетунську охорону, під захистом якої стояли ті мости. Ці летунські атаки з кінця минулого тижня були теж — коментують американські газети — неґативною відповіддю на пропозицію канадійського прем'єра Лестера Пірсона, щоб Америка „перервала", а не „припинила" свої налети проти Північного В'єтнаму і цим дала „доказ своєї доброї волі" щодо мирових переговорів з Північним В'єтнамом про долю Південного В'єтнаму. Американські керівні чинники відкинули цю суґестію, як недоцільну, бо — мовляв — поки в'єтнамські комуністи самі не подали знаку, що вони готові припинити свій похід на поярмлення Південного В'єтнаму, будь - які переговори взагалі не мають практичного сенсу. Асистент Президента для справ крайової безпеки МекДжордж Банді заявив в минулу неділю в радіо - інтерв'ю, що Америка продовжуватиме оборону Південного В'єтнаму аж поки ворог не зрозуміє, що він не має шансів на воєнну перемогу. Американський амбасадор у Південному В'єтнамі, генерал Максвелл Тейлор, вже вернувся до Сайґону після одноτижневих нарад у Вашинґтоні. У пресі появились вістки, що в тих нарадах рішено продовжувати бомбардува н н я північно - в'єтнамських об'єктів, не тільки військових, але й комунікаційних та промислових, і що до Південного В'єтнаму вишлють додаткове американське військо.

Державницький світогляд Т. Шевченка

Закінчення зі стор. 2-ої

— розвій властивих народові правних засад, і сила — відпорна міць національного організму, і воля — відповідний народному світоглядові політичний устрій, що забезпечує свобідне життя всім елементам нації.

Такої, як „Кобзар", книжки не має ні один народ. „Кобзар" — це книжка, що містить у собі національну програму, яка своєю високопоетичною формою має магічний вплив на маси; це невичерпне джерело незламної віри в нашу справу для всіх поколінь української нації, — справді для „мертвих, живих і ненароджених". І в міру того, як українські маси будуть усе глибше засвоювати твори свого національного героя - поета, будуть вони усвідомлювати собі, поруч з його поетичними скарбами, і його національно-державні думки, а серед них найчільнішу — ідею державної незалежности України.

Література: Ом. Партицький: Провідні ідеї в письмах Т. Шевченка. „Студіум", в. І. Львів 1872. — О. Любенький (О. Лотоцький): Політично - суспільні ідеали Шевченка. „Правда", 1894, ч. 2. — А. Лотоцкій: Общественные идеалы поэзіи Т. Г. Шевченка. „Южныя Записки". 1905, ч. 9. — С. Єфремов: Шевченко. Збірка статтей, Київ 1914. — Ю. Охрімович: Короткий нарис розвитку української політичної думки в XIX ст., ч. І. Київ 1918. Вид. 2, Львів 1922. — Ю. Чайківський: Національно - політичний підклад Шевченкової поезії. „Пролом", 1919, ч. 1. — В. Дорошенко: Шевченко і його думки про громадські справи. Львів 1921. — О. Лотоцький: Ідея державности в творах Т. Шевченка. „Тризуб". 1928, ч.ч. 28-29. — Ст. Смаль-Стоцький: Т. Шевченко. Інтерпретації. Варшава 1934.

(Кінець)

● **Австрійський парлямент** прийняв закон, який взагалі касує будь-які обмеження часу щодо каральности воєнних і їм подібних злочинів. В Західній Німеччині продовжено тільки на дальших 5 років право переводити слідство й вести судові розправи проти н а цистських злочинців.

● **У відомому музеї Ермітаж в Ленінграді** вкрадено ще в грудні минулого року два надзвичайно вартісні образи, між ними образ Карла Бюлова, приятеля Тараса Шевченка. Совєтський часопис „Труд" виявляє це щойно тепер і твердить, що в 10 днів потім ті образи знайдено. Газета не називає злодіїв, інформує тільки, що злодій влламався вночі до музейної залі з балькону та, знявши образи з стіни, спустив їх шнуром своєму спільникові на вулиці.

Юнацтво Пласту відбуло успішний спортовий турнір в Ню Йорку

Ню Йорк, 3 і 4 квітня. — У спортовому турнірі пластових юнаків взяло участь 67 юнаків, які відбули змагання у відбиванці, настільному тенісі та легкоатлетичних конкуренціях бігів 100 ярдів, 440 ярдів і одної милі, стусані кулею, стрибку вгору і вдовжінь. Змагання проведено в двох окремих вікових групах юнацтва. Після успішних змагань в суботу на грищі та в неділю у настільному тенісі в домівці Пласту відбулася церемонія закінчення турніру із врученням переможцям нагород. В дружиновому точкуванні вийшли переможцями юнаки 3-го Куреня УПЮ із Ню Йорку, друге місце припало 15-му Куреневі із Елізабету, а третє вибороли юнаки Підготовчого Куреня УПЮ з Джерзі Сити. Ці спортові змагання пластової молоді влаштував 23-ий Курень УСП „Червона Калина", а проводив ними — ст. пл. Юрій Стецюк.

ТАРЗАН, ч. 5413 Король не хоче змагатися.

На здивування всіх Боб Кук вирішив випробувати свою новонабуту силу коштом короля.

Тарзан похмуро сміявся і заохочував д-ра Бейтса спостерігати. — Це повинно бути інтересне . . .

Але Могутній відмовився від змагань. — Заарештуйте дурня! — кричав він до воїнів. Тримайте його!